

Een transdiagnostisch perspectief op diagnostiek en classificatie

Janne Visser en Frederike Scheper

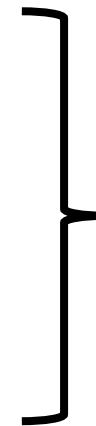
Disclosure belangen F. Scheper en J. Visser

Geen (potentiële) belangenverstrengeling

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties

Geen

- Sponsoring of onderzoeksgeld
- Honorarium of andere (financiële) vergoeding
- Aandeelhouder
- Andere relatie, namelijk

Geen

Uitgangspunten van DC: 0-5

- Gemeenschappelijke taal professionals
- **Multidimensioneel en transdiagnostisch**
- Perspectief van **vroege ontwikkeling** en **(relationele) contexten**
- Perspectief van **cultuur/ waarden**
- Diagnostiek gebaseerd op **uitgebreide informatie** /meerdere sessies

Bij elke classificatie staat informatie over:

Diagnostisch criteria (incl. leeftijd en duur)

Effect op gezins-/familie functioneren

Bijkomende kenmerken

Beloop

Prevalentie

Risico- en prognostische factoren

Culturele factoren

Sekse verschillen

DD

Co-morbiditeit

koppeling naar DSM-5 en ICD-10 classificaties

5 assen

AS III

Medisch-somatisch

AS IV

Psychosociale stressoren

As V

Ontwikkeling competenties

As II

Relationele context

As I

Klinische stoornissen

Transdiagnostisch !

AS III

Medisch somatisch

Actueel en uit verleden (ook prenataal)

Aangetoond en vermoedens (van ouders/verzorgers)

AS IV Stressoren

www.zerotothree.org/dc05resources

[Psychosocial and Environmental Stressor Checklist PDF 443 KB](#)

kunnen leiden tot
Trauma en deprivatie stoornissen

Tabel stressoren en trauma's :

Typen stressoren	Omschrijving	Leeftijd begin	Opmerkingen (incl. duur en ernst)
In gezin/familie, primaire steungroep			
In de sociale omgeving			
Scholing en opvang			
Huisvesting			
Economisch en werk gerelateerd			
Gezondheid van de baby/het jonge kind			
Aanraking met justitie/ kinderbescherming			
Anders			

AS V

Competentie ontwikkeling

As V Algemeen ontwikkelingsprofiel

Downloads via www.zerotothree.org/dc05resources
[Competency Domain Rating Summary Table PDF 413 KB](#)

Algemene indruk op basis van beoordeling op **5** ontwikkelingsgebieden

Inclusief DISCREPANTIES in de ontwikkeling van competenties, en met nadruk op de STERKE- en ZORG gebieden

Inclusief recente veranderingen in competenties

Niveau van Competentie

Competentie domein

Loopt voor op de te verwachten ontwikkeling

Functioneert op leeftijdsadequaat niveau

Competenties zijn inconsistent aanwezig of in opkomst

Voldoet niet aan de te verwachten ontwikkeling (achterstand of afwijking)

	Emotioneel	Sociaal-Relationeel	Taal en Sociale Communicatie	Cognitie	Motoriek en Beweging
Loopt voor op de te verwachten ontwikkeling					
Functioneert op leeftijdsadequaat niveau					
Competenties zijn inconsistent aanwezig of in opkomst					
Voldoet niet aan de te verwachten ontwikkeling (achterstand of afwijking)					

Relationele context(en)

en specifieke transdiagnostische factoren:
gehechtheid en temperament

Relationele context (as II)

Relationele context wordt bij **alle** kinderen beoordeeld:
kind x ouders x omgeving

4 niveaus: van goed-voldoende tot gestoord-gevaarlijk

- *Niveau 1- Goed - voldoende goed geadapteerde relaties*
- *Niveau 2- Gespannen tot zorgelijke relaties*
- *Niveau 3- Bedreigde tot verstoorde relaties*
- *Niveau 4- Gestoorde tot gevaarlijke relaties*

Relationele context (as II)

*Het gaat om de adaptatie binnen relaties
kind x ouders x omgeving*

1. Adaptatie in ouder-kind relaties:
 - Bijdrage van ouders/verzorgers
 - Bijdrage van kind kenmerken
2. Adaptatie en (relationele) omgeving van ouders

Dimensie Omgeving

Kenmerken van de omgeving van ouders/verzorgers	Bijdrage aan functioneren omgeving		
	Sterk	Geen zorgen	Zorg
Probleem oplossend vermogen			
Conflict hantering			
Rol verdeling			
Communicatie instrumenteel			
Communicatie emotioneel			
Emotionele investering			
Regulatie en coördinatie van gedrag			
Harmonie tussen brussen			

© Zero to Three

Dimensie ouderschap/verzorging	Bijdrage aan kwaliteit relatie		
	Sterk	Geen zorgen	Zorg
Zorg voor fysieke veiligheid			
Zorg voor basisbehoeften			
Uit psychologische betrokkenheid en emotionele investering in kind			
Neerzetten van structuur en routines			
Herkennen en beantwoorden van emotionele behoeften/ signalen van kind			
Steunen/troost bieden indien kind het moeilijk heeft/lijdt			
Leren en sociaal stimuleren			
Socialiseren			
Disciplineren			
Betrekken bij spel en plezierige activiteiten			
Interesse tonen in individuele ervaringen en perspectieven van kind			
Vermogen om te reflecteren over de ontwikkelingsgang van kind			
Voegt in bij perspectief van kind op wijze die past bij ontwikkeling			
Tolereert ambivalente gevoelens t.a.v. kind			

Kenmerken van het kind	Bijdrage aan kwaliteit relatie		
	Sterk	Geen zorgen	Zorg
Temperament kenmerken			
Sensorisch profiel			
Fysiek - uiterlijk			
Lichamelijke gezondheid (As III)			
Huidige ontwikkeling (uit Assen I en V)			
Geestelijke gezondheid (As I)			
Leer stijl			

Temperament

Extraversie

Negatieve
emotionaliteit

filmpjes

As I klinische stoornissen

Groepering van stoornissen

- ➔ • Neurobiologische ontwikkelingsstoornissen
- ➔ • Sensorische verwerkingsstoornissen
- Angststoornissen
- Stemmingsstoornissen
- Obsessief compulsieve- en gerelateerde stoornissen
- Slaap-, eet- en overmatig huilen stoornissen
- Trauma-, stress- en deprivatie stoornissen
- ➔ • Relatie specifieke stoornissen

Neurobiologische ontwikkelingsstoornissen:

(1) ASS

ASS

niet als < 18 maanden oud

Specificeer indien:

- achterstand in ontwikkeling, -taal
- medische aandoeningen
- sensorische bijzonderheden

Vroege atypische autisme spectrum stoornis:

9 - 36 maanden oud

minder criteria (**2** sociaal-communicatief en **1** RR gedrag)

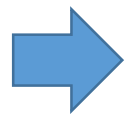
Neurobiologische ontwikkelingsstoornissen: (2) ADHD

ADHD: Extreme vormen van ADHD gedrag (normaal hoog bij peuters/kleuters)

Strenge toepassing criteria i.v.m. ruime DD (bijv. normale variatie)

≥ 3 jaar oud > 6 maanden lang

- In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

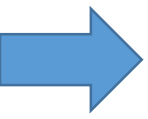

Hyperactiviteit stoornis van de peuterleeftijd:

24 - 36 maanden oud

> 6 maanden lang

In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

Stoornissen in sensorische verwerking (1)

1. Hyper-reactiviteit stoornis/ kortere latentie tijd / trage habituatie of -herstel
2. Hypo-reactiviteit stoornis
3. Atypische sensorische verwerking

Specificeer zintuigen: tactiel, auditief, olfactorisch, vestibulair, visueel, proprioceptief, enteroceptief

Stoornissen in sensorische verwerking (2)

≥ 6 maanden oud ≥ 3 maanden lang

Geen ASS (behoort tot kern sy ASS)

• In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

Niet beter verklaard door ADHD

Meestal geen andere stoornis

DD: depressie, angst reacties, ADHD } evt ook co-morbiditeit

Hoger risico: ex-prematuren, vroege onder-stimulatie, ontwikkelingsachterstand

Angststoornissen

- 1) Separatie angst st. als extreem soms al < 2 jaar oud
- 2) Sociale angst/fobie st. ≥ 2 jaar oud
- 3) Gegeneraliseerde angst st. ≥ 3 jaar
- 4) Selectief mutisme $\geq 3-4$ jaar
- ➔ 5) Inhibitie voor het nieuwe ≤ 2 jaar (daarna evt gegeneraliseerde angst st.)

- In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

DD normale ontwikkeling (angst piekt rond 3^e jaar)

Stemmingsstoornissen

1) Vroegkinderlijke depressieve stoornis > 2 jaar oud

Vaak met: (ADHD, RAD, disruptief gedrag, gegeneraliseerde angst)

DC:0-5 meer dagen wel dan niet ≥ 2 sy *DSM-5* bijna elke dag ≥ 5 sy

2) Stoornis van ontregelde woede en agressie ≥ 2 jaar

- 1 en 2 In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

Stoornis van ontregelde woede en agressie (1)

Kern = prikkelbaarheid met ontregeling in woede uitbarstingen

Komt i.p.v. ODD geen ODD en gedragsstoornis in DC:0-5

Stoornis van ontregelde woede en agressie

(2)

> 2 jaar oud (< 6 jaar)

Pervasief patroon van

ernstige, frequente ontregeling v. gedrag EN emoties ->

- . Prikkelbaarheid en ontregeling v stemming/humeur
- . Oppositioneel en dwars gedrag
- . Reactieve agressie
- . Proactieve agressie

● In ≥ 2 contexten en ≥ 2 relaties

Relatie specifieke stoornis → as I

Stoornissen die **alleen** optreden binnen één relatie/context

Bij As II niveau $\gt 2$ (*bedreigde - verstoorde relaties*)

DC:05 model

Geen focus op diagnose, maar

Breed perspectief op kind en
omgevingsfactoren ...

Voor individueel profiel en
behandelplan

Downloads via www.zerotothree.org/dc05resources

- [DC:0-5 Numerical Codes PDF 92.9 KB](#)
- [Psychosocial and Environmental Stressor Checklist PDF 443 KB](#)
- [Crosswalk PDF 435 KB](#)
- [Table 1--Dimensions of Caregiving PDF 415 KB](#)
- [Table 2--Infant/Young Child's Contributions PDF 414 KB](#)
- [Table 3--Dimensions of the Caregiving Environment PDF 413 KB](#)
- [Competency Domain Rating Summary Table PDF 413 KB](#)
- [Appendix A--Developmental Milestones PDF 565 KB](#)